

BEINDÍTÓ

ROMA GYAKORNOKI PROGRAM

BUDAPEST

eea
grants

eea financial mechanism

EUROPEAN UNION

VI TU ANDRE TE SHAJ AVES
HOGY TE IS ELINDULJI

Kulinyi Márton:

„Arról álmodozom, hogy egy szép napon az én négy gyermekem is olyan országban élhet, ahol nem a bőrük színe, hanem jellemük alapján ítélik meg őket.” Martin Luther King¹ mondta a híres „Van egy álmom” beszédében. És lám 46 év után Amerika fekete elnököt választott. Mennyi híres színésznek, sportolónak, orvosnak, ügyvédnek és villamos vezetőnek, mennyi tanárnak és hivatalnoknak kellett bizonyítania, hogy nem a bőr színe, hanem jelleme, képességei alapján való megítélni embertársainkat.

Szívesen látom a pesti villamoson a figyelmes cigány villamos vezetőt, az SZTK-ban a barna bőrű asszisztens nőt, aki vért vesz a laborban és szívesen tanítottam be a nagyon is roma szociális munkáskollégámat, hogyan is segítse munka lehetőséghez a kiábrándult álláskeresőt. Tudom, sajnos tapasztalom, hogy inkább erősödik országszerte az előítélet a kisebbségekkel szemben, miközben mindannyian kisebbségekben vagyunk, ha kilépünk országunkból. Életünk során sokszor kell „ellenszélben” haladnunk, megállnunk a helyünket. Ilyenkor minden kapaszkodó felértékelődik, minden tüske, rosszindulatú megjegyzés visszahúz.

Programot dolgoztunk ki azért, hogy beindítsunk harmincöt ambíciózus roma fiatalt. Olyanokat, akik már bizonyították érettségükkel, diplomájukkal, hogy képesek elérni azt, amit sikerben született társai. Az ő teljesítményük azonban sokkal nagyobb, mint ahogyan a folyón felfelé haladni is sokkal nagyobb erőfeszítésre, kitartásra van szükség. Programunk mentorai, patrónusai, tréneri és háttér szakemberei elkötelezetten, minden egyes személy egyéniségéhez igazodva

segítették e fiatalok beilleszkedését a közintézményi munka világába.

Budapest befogadó város. Ennek szellemében a Fővárosi Önkormányzaton kívül nyolc fővárosi intézmény is jelentkezett, hogy gyakornoki helyet biztosítson a projektbe felvett fiatalok számára. Közös célunk a közszféra útjainak és útvesztőinek, a közszolgáltatás szabályainak és szépségeinek megismertése volt. A hat hónap alatt a foglalkoztató helyek testközelből is megismerhették roma embertársaink elkötelezettségét, munkabírást, képességeit. A legtöbb fiatal munkájával, teljesítményével, megbízhatóságával akart kitűnni, nem pedig harciasságával. Az előítéleteket a bizalom váltotta fel, s többnyire megerősödött a vélekedés, hogy minden ember egyéniség, értékekkel, korlátokkal, fejleszhető lehetőségekkel.

Végezetül álljon itt egy gyakornokunk hitvallása: „... volt egy sokkal fontosabb feladatom is: példát mutatni a fiataloknak; hogy igen is lehet nemtől, bőrszíntől függetlenül is érvényesülni és, hogy vannak esélyek az életben és érdemes törekedni arra, hogy minél jobb emberekké lehessünk.”

KULINYI MÁRTON
Budapest Esély Nonprofit Kft.
ügyvezető igazgató

¹ <http://www.dzsajbhim.hu/dr-martin-luther-king-van-egy-almom/>

Hargitai Dávid:

Szerencsés vagyok. Míg legtöbbünk számára 2009 a félelmet keltő, értelmetlen és érthetetlen roma gyilkosságok, illetve a hazánkba is begyűrűző világválság éve volt, én egy sikeres projektben dolgozhattam. Olyanban, amely Magyarországon elsőként tűzte ki célt, hogy érettségizett, illetve diplomás roma pályakezdők egy hat hónapos gyakornoki ösztöndíj keretében kapjanak lendületet a munkaerőpiacon való elhelyezkedéshez.

A munka világába bejutni, és ott gyökeret verni nem egyszerű. Gyakran még a nem hátrányos helyzetből indulóknak is sok év szívós munkájába kerül. A projekt megvalósulását megelőző kutatások kimutatták, hogy a pályakezdők munkatapasztalat és esetleg a korábbi főnökei ajánlásai nélkül nehezebben helyezkednek el. A roma pályakezdők helyzetét az élet minden területén megjelenő diszkrimináció tovább nehezíti, de a projekt célcsoportjaként való kiválasztásukban annak is nagy szerepe volt, hogy létszámuk erőteljesen alulreprezentált a közigazgatásban, a fővárosi önkormányzatban. Hiszem, hogy az előítéletek oldásának legjobb kulcsa a megélt tapasztalat, jelen esetben a megismert, megbízható munkatárs.

A „Beindító” ösztöndíjként meghirdetett lehetőségére jelentkezett 85 főből 35-főt vonthattunk be az EGT, a Norvég Finanszírozási Mechanizmus és a Fővárosi Önkormányzat támogatásával létrejött projektbe. A kiválasztás folyamán két cél vezérelt bennünket: a kiválasztási folyamat átláthatóságának biztosítása, illetve a fővárosi önkormányzat foglalkoztatóként bejelentkezett intézményei és az ösztöndíjra jelentkezők optimális

párosítása – ahogy cégünk mottója is mondja: „Megfelelő embert a megfelelő helyre”.

A projektbe bevont 35 főből sajnos két főt rögtön az elején elvesztettünk, ketten azonban még az ösztöndíj lejártá előtt sikeresen elhelyezkedtek az elsődleges munkaerőpiacon. A hat hónapos foglalkoztatást végül 31 fő fejezte be. Az ő munkájukat, beilleszkedésüket a foglalkoztatók által kijelölt, az egyes munkaköröket jól ismerő, de a projekt által is képzett patrónusok, mentorok irányították; kompetenciáik növelését pedig személyiség fejlesztő képzések, angol és számítástechnikai tanfolyamok segítették. A projekt elsődleges célja a munkatapasztalat szerzés biztosítása volt, és csupán reménykedtünk abban, hogy lesznek páran, akik az ösztöndíj lejártával rögtön el is helyezkednek. Bár fáj a szívünk minden mindenértékes, kiemelkedő teljesítményt mutató, jelenleg még el nem helyezkedett gyakornokunk miatt, büszkék vagyunk arra a 14 főre, akik már megtalálták számításukat, és reméljük hamarosan az immár munkatapasztalattal és ajánlásokkal rendelkező társaik is elhelyezkednek.

Sikereinket nem egyedül értük el. Az EGT, Norvég Finanszírozási Mechanizmuson kívül külön köszönet illeti a nehéz helyzetekben mindig mellettünk álló Fővárosi Önkormányzatot, a szakmai kérdésekben nélkülözhetetlen partnereiket, a Romassist Közhasznú Egyesületet és a Studio Metropolitanát, a gyakornokokkal legtöbbet dolgozó patrónusokat, a vezető mentori feladatokat ellátó Geró Dániel kollégámat. Végül, de nem utolsó sorban szeretném megköszönni gyakornokainknak kitartásukat, példamutató magatartásukat.

E kis füzetet azt szeretnénk bemutatni, hogy milyen értékeket hozott felszínre a projekt azokban, akik részt vettek benne. Az ösztöndíjasok írásaiból, és a patrónusok beszámolóiból származó idézetek rámutatnak arra, hogy milyen szemléleti változások indultak meg, hogy milyen perspektívát nyitott, és milyen előítéleteket oldott fel a közös munka.

Végezetül pedig 10 pontban összefoglaljuk tapasztalatainkat, következtetéseinket. Reméljük ezzel is hozzájárulhatunk a folytatás sikeréhez.

HARGITAI DÁVID

Budapest Esély Nonprofit Kft.
projektvezető

NAGYNÉ FARKAS SZILVIA

„Az ilyen projektek lehetőséget adnak a munkáltatóknak, hogy megismerjenek bennünket, hogy mi romák is ugyanolyan dolgozók vagyunk, mint a nem romák. Mégis elsősorban saját magamnak bizonyítottam be, hogy igen is jó dolgozó, jó munkaerő vagyok, és szükség van rám.”

BORSY PÉTERNÉ ZSUZSA

Szent Imre Kórház – Pénzgazdálkodási osztályvezető:

„A közösségbe jól beilleszkedett, jól érzi magát ebben a munkahelyi környezetben. Közvetlen kollegáival többet és jobban kommunikál, de természetesen a többiekkel is problémamentes a kapcsolata.”

SZABÓ TÜNDE KATALIN

Szent Imre Kórház

Tudományos könyvtár – könyvtáros:

„Soha nem voltam még ilyen nyugodtan távol a munkámtól - levélben ezt jeleztem a HR igazgatóknak is –, mert Robi nagyszerűen dolgozik; a PR irodán is ez a vélemény.”

„Azzal, hogy a fővárosi közintézményekben a „Beindító” program lehetőséget biztosít a cigányoknak a munkában való közös részvételre az ott dolgozókkal, a felszínre kerülő eltérések és azonosságok, a kultúrák megnyílása többek között hozzájárulhat a romákkal szembeni megítélés csiszolásához, a sztereotípiákon alapuló előítélet megszüntetéséhez.”

RÁCZ KRISZTIÁN

*„Fontos a munkahelyek befogadó
képességének növelése.”*

„Sokat köszönhetek ennek a programnak. Új erőt és lendületet kaptam elképzeléseim megvalósításához, és megismerhettem néhány mostani barátomat, kollégámat – amit fantasztikus dolognak tartok. Hálás vagyok a lehetőségért, és főleg azért, hogy a mostani munkámat közösen irányíthatom a társammal, aki a patrónusom volt. Azt hiszem, hogy részemről sikerült kihozni a Beindítóból a maximumot.”

SÁNTA EDINA

Studio Metropolitana Kht.
kommunikációs menedzser:

„Motivált, lelkes munkatárs, vannak ötletei, innovatív megoldásokat javasol, stratégiai szemlélete fejlett.”

BERKI ÉRZSÉBET

„Kifejezetten előnyét éreztem annak, hogy roma származású fiatal vagyok. Az intézetben és a lakóotthonban egyaránt sok a roma fiatal, így hamarabb elfogadtak.”

ALIBÁN ZOLTÁNNÉ
Éltes Mátyás Általános Iskola
gyermekfelügyelő:

„Patronáltak és patrónusnak egyaránt nagyon hasznos volt az együttműködés, a közös munka - mind emberi, mind szakmai szempontból.”

„Gyermekfelügyelőnek lenni nem csupán egy feladatkört jelent: elhivatottság, folyamatos küzdelem, alázat, megértés, gondoskodás, türelem, kitartás, tenni akarás – de, volt egy sokkal fontosabb feladatom is: példát mutatni a fiataloknak, hogy igenis lehet nemtől, bűnszintől függetlenül is érvényesülni, hogy vannak esélyek az életben, és érdemes törekedni arra, hogy minél jobb emberekké lehessünk.”

JÚDA BEN DÁVID

„A patrónusom azt mondta, hogy a Fővárosi Polgármesteri Hivatalban még nem voltak romák soha. Ez is önmagáért beszél. Felfigyelnek ránk, érdeklődéssel néznek ránk, volt, hogy a bejáratánál a biztonsági őr kérdezte hová akarok menni, nehezen tudta elhinni, hogy itt dolgozom. Egy másik munkatárs, meg azt hitte, kertész vagyok, vagy a csatornázásért jöttem; nem is akartam erőltetni és meggyőzni az ellenkezőjéről. Hogy kell-e romáknak a közintézményekben dolgozniuk? Szerintem, nagyon is szükséges. Nem lehet, és nem is szabad hagyni, hogy a cigányok ne tudjanak érvényt szerezni.”

RADNÓCZI PÉTER

Főpolgármesteri Hivatal – Környezetgazdálkodási és energetikai ügyosztály – alosztályvezető

„Dávid segítőkész, szívesen vállal feladatokat, törekszik beilleszkedni a munkahelyi közösségbe.”

KISS BEATRIX

„A cigány származásom feltűnő rasszjegyekben nem jelenik meg, ezért ezzel soha nem volt problémám. Ami miatt a származásom hátrányát érzem, az sokkal inkább a családom igen alacsony szocio-ökonómiai státusza, ami miatt nekem soha nem lett volna lehetőségem egy ilyen nagy presztízsű, kulturális közintézményben dolgozni.”

DR. ZALKA PÉTER

Budapesti Történelmi Múzeum – Közönség kapcsolati osztályvezető:

„Hozzáállását, szorgalmát mindenki dicsérte. Sokszor munkaidőn túl, rendkívül fegyelmezetten és odaadóan segített.”

RUVA PÁL

*„Ez a projekt egy olyan masszív alap,
melyre biztosan építhetjük a jövő
elképzeléseit.”*

„Ez a projekt a jövő egyik foglalkoztatáspolitikai modellje lehet. A 35 roma fiatal esetével bebizonyította, hogy sikeres eredményeket tudna felmutatni ennél sokkal több cigány és nem cigány életének segítése érdekében.

...

A jelenleg kialakult társadalmi feszültségek kezelésében nagy lépés lenne, ha párbeszéd alakulna ki a felek között – és ez be is következik, ha ilyen életszerű programok segítségével hidakat teremtünk.”

STEFÁN GYÖRGY

Than Károly Gimnázium – igazgató helyettes:

„Határozottan és kiválóan végzi a munkáját, sőt mindezek mellett olyan rutinnal és emberséggel, ami nagyon fog hiányozni később, ha esetleg útjai továbbviszik innen. Intézményünk igazgatója oly mértékben elégedett volt Pali munkájával, hozzáállásával, tevékenységével, hogy felajánlott számára egy a jelenlegi szerződéséhez nagyon hasonló munkaviszonyt, ám most már az iskola alkalmazásában, közalkalmazotti jogviszony keretében.”

KOVÁCS-TITI NIKOLETT

KORMOS SÁNDOR

Főpolgármesteri Hivatal – Informatikai ügyosztály –
projektirányító

„Nikolett összességében nyílt, őszinte, tetterre kész ember. Munkakapcsolat során meggyőzően bizonyította kimagasló kommunikációs készségét, kitartó munkabíráását.”

„Személy szerint nem is akarnám, és kellemetlenül érintene, ha amiatt, mert cigány vagyok, nem várnának el tőlem annyit, amennyit megkövetel a munka tempó.”

BEINDÍTÓ

ROSTÁS ALÍZ

5

Földszint		Röntgen, CT, Ultrahang, Mammográfia	
	←	Sürgősségi Betegellátás	
		Bártfai utcai Szakambulancia	→
		Központi Laboratórium	→
	←	Átjárás a B, C, F épületbe	
	←	Művese Allomás	

„... a legfontosabb, hogy a cigány ügyfél a mi oldalunkon, vagyis a hivatal felől is találkozhasson jól felkészült, kiegyensúlyozott, kellő empátiával rendelkező cigány ügyintézőkkel, nővérekkel, orvosokkal. Olyanokkal, akikre bátran rá merik bízni a bajaikat, mert tudják, hogy amit el szeretnének mondani, az valóban értő tolmácsolást nyer az ő ügyében döntők felé.”

LAKÓ LÁSZLÓNÉ

Szent Imre Kórház – Humánpolitikai igazgatóság -
munkaügyi előadó:

„Örültem, hogy Aliz személyében kedves, tiszteltető, segítőkész lányt ismertem meg.”

SZTOJKA ILONA

CSÁSZÁRNÉ DR. MIKLÓS ERZSÉBET

Főpolgármesteri Hivatal – Lakás ügyosztály – osztályvezető:

„Ilona rendkívül hamar beilleszkedett a Lakás Ügyosztály Lakásgazdálkodás Alosztályának munkájába. A kapott feladatot minden esetben örömmel végezte, odafigyeléssel, nagy gondossággal. Minden adminisztratív feladattal megbízható volt, amelyeket pontosan oldott meg.”

„Örülök, hogy részt vehettem a programban, ha másért nem, akkor hogy megismerhettem Ilonkát. Mind a személye, mind a munkája nagyon fog hiányozni, a munkatársaimnak is.”

„Én akkor jöttem rá igazán arra, hogy őszintén fogadnak, és nincs bennük semmi félelem, azért mert roma számozású vagyok, amikor otthagytak egy irodában úgy, hogy a táskájuk, és telefonjuk szem előtt volt, és én voltam az egyetlen, aki cipelte magával a cuccát, bármerre is ment.

A legjobb élmény számomra az volt, hogy amikor vége lett a programnak, olyan emberek is elbúcsúztak tőlem, akikkel egy percet se dolgoztam.”

AJÁNLÁS

Az alábbi javaslatok azoknak szólnak, akik hiszik, hogy a sok ezer ambiciózus roma fiatal bevonása a gazdaságba az egész ország számára jelentős értéket képvisel. Célunk, hogy segítsük azon foglalkoztatáspolitikai szakembereket, döntéshozókat, akik országos szinten akarnak fellépni a romák hatékonyabb munkába segítéseért. A „Beindító” projekt nem csak működőképes és eredményes munkaerő-piaci eszköznek bizonyult, de hatékonyan képes segíteni a romákkal, mint potenciális munkavállalókkal szembeni előítéletek oldását is.

JAVASLATOK:

1. Javasoljuk a romáknak szóló tehetséggondozó képzések, támogatások és a munkába segítség összehangolását. A tehetséges és ambiciózus roma fiatalok munka világába segítségét két, külön funkciójú szolgáltatási rendszerrel kell segíteni. Az egyik a továbbtanulni szándékozóknak nyújt támogatást, a másik a munka világába beilleszkedni akaróknak. Míg az elsőt a már meglévő támogatási formák és intézmények (pl.: Romaversitas) biztosítják, addig a másodikat a „Beindító”-hoz hasonló gyakornoki ösztöndíjrendszer kell, hogy segítse.
2. Javasoljuk az ösztöndíjrendszer kiterjesztését a közszféráról a magán és a civil szférára.
3. Javasoljuk az ösztöndíjrendszer országos szintre való kiterjesztését, az önkormányzatok bevonásával.
4. Javasoljuk a romákat célzó támogatásokról és lehetőségekről szóló információk legszélesebb körű hozzáféréseinek biztosítását.
5. Javasoljuk a nyilvánosság és a transzparencia elvének folyamatos fenntartását a program társadalmi elismertségének erősítése érdekében.
6. A hatékonyság érdekében javasoljuk a gyakornoki idő hat hónapról egy évre, illetve az utókövetési időszak három hónapról fél évre való kiterjesztését.
7. Javasoljuk, hogy az ösztöndíjasok és a munkahelyek összepárosítása elsősorban a kompetenciák összeilleszthetőségén, és ne a szakképesítettségén alapuljon.
8. Javasoljuk a mentor, a patrónus és coach rendszerek összehangolt működtetését.
9. A legmotiváltabb résztvevők kiszűrése érdekében, az ösztöndíjasokon kívül javasoljuk a foglalkoztatók, illetve mentorok szűrését is.
10. Javasoljuk az ösztöndíj rendszer személyre szabott (pl.: nyelvi, számítástechnikai képzések), illetve kiegészítő szolgáltatásokkal (pl.: lakhatási, utazási, megélhetési támogatás) való kiegészítését.

MOLNÁR ATTILA

Magam a program előkészítőjeként és patrónusként is részt vettem a Beindító projektben. Az előkészítés során jó volt azt látni, hogy az önkormányzat vezetése – ezen tulajdonképpen a teljes politikai mezőt értem – és a hivatal vezetése egy emberként állt ki a program megvalósítása mellett. Egy pillanatig sem volt kétséges, hogy felettebb erős akarat hajtja előre a helyi közigazgatás szereplőit, értik és átérzik, milyen fontos üzenete és haszna lehet a kezdeményezésnek a nagyvárosi társadalom minden szereplője számára.

Mégsem ez volt számomra a program legfontosabb tapasztalata és eredménye, hanem a patrónusként eltöltött fél év, amelynek keretében egy rendkívül tehetséges kolléganőt ismerhettem meg, akivel nemcsak munkatársként, de magánemberként is nagyszerű kapcsolatot alakítottam ki. Én egy hozzám hasonlóan gondolkodó embert, egy szakmailag jól felkészült, egyben fejlődni, tanulni és előre jutni akaró munkatársat kaptam a programtól.

Molnár Attila
Fővárosi Önkormányzat
Esélyegyenlőségi Referens

DR. SZÉKELY JUDIT

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium foglalkoztatási és képzési szakállamtitkáraként mindig is kiemelkedően fontosnak tartottam a roma emberek társadalmi integrációját és az esélyegyenlőségüket elősegítő programok kidolgozását és végrehajtását. Az Európai Unió tagállamaként hazánk is csatlakozott a Roma Integráció Évtizede Program megvalósításához, melynek célja a társadalmi és gazdasági integráció felgyorsítása. A munkaerő-piaci részvétel növelését és a foglalkoztathatóság javítását célozza számos, az Új Magyarország Fejlesztési Tervben szereplő program, de az esélyegyenlőség biztosítása horizontális elvként jelenik meg mind az uniós, mind a nemzeti szakpolitikákban. A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkózásához nyújtott segítség kiváló lehetőség a munkaerő-piaci részvétel ellen ható megkülönböztetés és az élet minden területén jelenlévő diszkrimináció megszüntetésére. E célok megvalósítását segíti elő az EGT Norvég Alapból finanszírozott „Beindító” Fővárosi roma gyakornoki ösztöndíj projekt is, amely 35 roma fiatalnak tette lehetővé, hogy a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában álló szervezeteknél munkatapasztalatot szerezzenek és elhelyezked-

jenek. Azoknak, akik a projekt időszaka alatt sikeresen elhelyezkedtek az elsődleges munkaerőpiacon, gratulálok. Azoknak pedig, akik még az intenzív álláskeresés előtt állnak, sok sikert és kitartást kívánok, bízva abban, hogy a projekt alatt szerzett tapasztalatok nem csak a szakmai ismeretek fejlesztését segítették elő, hanem jelentősen hozzájárulnak a későbbi beilleszkedéshez is.

Végül gratulálok mindazoknak, akik a roma fiatalok foglalkoztatási esélyeinek a növelésével, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javításával hozzájárultak ahhoz, hogy a roma identitás a jövőben befogadóbb magatartást váltson ki a munkáltatókból, tágabb körben pedig a magyar társadalomból.

Dr. Székely Judit
Szociális és Munkaügyi Minisztérium
Foglalkoztatási és Képzési Szakállamtitkár

A projekt Izland, Liechtenstein és Norvégia által támogatott az EGT Finanszírozási Mechanizmuson és Norvég Finanszírozási Mechanizmuson keresztül a Fővárosi Önkormányzat hozzájárulásával valósul meg.
 Szerkesztette: Hargitai Dávid, Gerő Dániel, Rácz Krisztián – gyakornok • Szakmai lektorálta: Kulinyi Márton • Fotó: Demény Gergő, Járdány Bence